

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קבד א ב ג מיי פי"י
מהל' מלוה וזה
הל' ג ד סגן לאון קבג
טוש"ע י"ד פי"י קבג סע"ף
א:

קבד ד מיי פי"ג
טוש"ע ד סע"ף
ב:

קבד ה מיי פי"ד
טוש"ע ד סע"ף א
בג"ה ודלא כהלל:

קבד ו מיי פי"ה
טוש"ע ד סע"ף
ג וע"ש בב"י:

קבד ז מיי פי"ו
במ"מ סגן שם
טוש"ע ד סע"ף א וסע"ף
ג וע"ש בב"י:

קבד ח מיי פי"ז מהל'
גנובה הל' י סגן
לאון עה [אכל הפוסקים
השמיעוהו מטעם שכתב
הב"י בג"ח ס"ס תקנ"ן]:
קע ט מיי פי"ח מהל'
מלוה וזה הל' ט
סגן לאון קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סע"ף ח:

קבד י מיי פי"ט
טוש"ע ד סע"ף
ח:

קבד כ מיי פי"י מהל'
מלוה וזה הל' יא
סגן לאון קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סע"ף ט:

הלויני בור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דחיישין שמא
מתיקר אע"פ שאו אין רגיל להתייקר:
ולרית הלבנת בוותיה. ונראה להשתא קי"ל כ"י יתחק דאפילו
שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דברייתא דרבי חייא

וקולץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר
תנא דאם החולו נוטל חטין. והיינו דפרכינן והלא קפץ וכי החולו נמי
יעול דמים שקפץ דהא כמו אופיה וזו הוא: **מתני'** אכל אומר
הלויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בנאה

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

יכול להלות אלא כמו שיש לו וזוה
אמר זה דוקא שרי ומיהו צהא מודה
ריב"ז דאפילו יתן לו ביחד ויאמר קני
זוה אחר זה שרי דדבר לח מסתמא
שופך צידה ושרי כמה טיפין ומיהו
נראה דאין גריד לדקדק אלא לוקח
הרבה צבת אחת לרבי יתחק דלוחה
טיפה יכול להיות כנגד כל טיפה
וטיפה: **בני** חבורה המקפידין זה
על זה עוברין משום מדה ב'ו'. פי'
מתוך שמקפידין צאין ליד כך דתנן
בפרק אין לדין (ב"ב כט. ו) ואמר
אדם לחצירו מלא לי כלי זה אכל לא
צמדה פירוש שלא יזכור לו שום מדה
וקפידותן גורמת להם להזכיר כדי
שיהא מזכור יפה מה שמתחייב ליה
וכן משקל תנן (סע כח.) אין משגיחין
בפק מלאוים כל עיקר והם מתוך
שמקפידין שוקלים צמאזוים אי נמי
אפי' ציד אסור להם לשקול כמו
צמאזוים לפי שמדקדקים הרבה אע"ג
דשרי התם צמזה שאין אומן כשאינו
מקפיד וכן אסור להם לומר מלא לי
כלי זה אפילו בלא הזכרת מדה וכן
משמע מתוך פירש"י במסכת שבת
בפרק שואל (דף קמט. ו) וכן חבורה
שמקפידין זה על זה שאמר אחד
לחצירו מנה שלקמט גדולה תן לי
כמותה והוא שוקל צידו: **משום**
בנין. פ"ח אס היו אגוזים ושקדים
ודומה להם ואמר לקחת עשרים
אגוזים גם אני אקח עשרים או אמר
בשעה שנוטלה המתן עד שאשקול
הימנה ועד שאמדוד אורך הדגים
והקישואים והמנה הצילים והאגוזים
והשקדים שאתה נוטל שאטול גם אני
במשקלם ובמדתם ומנינם משמע שר"ל
אע"ג דשרי לומר לחצווי הרגיל אכלו
תן לי עשרים אגוזים זהו לפי שאין
משמע שם שאתה שום קפידא על
המנין אלא שמודיעו שכל כך הוא

הלויני בור חטין וקוצין לו דמים החולו נותן
לו חטים הוקרו נותן דמיהם והלא קצין
אמר רב ששת הכי קאמר יאם לא קצין
החולו נוטל חטין הוקרו נותן דמיהם:
מתני' ילא יאמר אדם לחצירו הלויני בור
חטין ואני אתן לך לגורן יאבל אומר לו
הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח
והלל אומר וכן היה הלל אומר ילא תלוה
אשה כבר לחברתה עד שתעשיה דמים
שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית:
גמ' אמר רב הונא יש לו סאה ליה סאה
סאתים ליה סאתים ר' יצחק אומר יאפי' יש
לו סאה ליה עליה כמה כורין תני ר' חייא
לסיועיה לרבי יצחק טיפת יין אין לו טיפת
שמן אין לו הא יש לו ליה עליה כמה
טיפין: והלל אומר: אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי הלל ולית הלכתא
בוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה
אשה [וכו'] אמר רב יהודה אמר שמואל
זו דברי הלל אבל חכמים אומרים ילויים
סתם ופורעים סתם ואמר רב יהודה אמר
שמואל יבני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום
מנין ומשום לויין ופורעין ב"ש וכדברי הלל
אף משום רבית ואמר רב יהודה אמר
שמואל יתלמודי חכמים מותרים ללוות זה
מזה ברבית מאי טעמא מידע ידעי דרבית
אסורה ומתנה הוא דיהבו אהדדי א"ל שמואל
לאבוה בר אידי הלויני מאה פלפלין במאה
ועשרין פלפלין ואריך אמר רב יהודה אמר
רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו
ברבית כדי להטעימן טעם רבית וילאו
מילתא היא משום דאתי למסר: **מתני'** אומר
אדם לחצירו נכש עמי ואנכש עמך עמך
כל

יש לו לא גזר: **גמ'** כמה כורין.
דכל חלא וחלא אמרינן זו תהא תחתיה
שהרי אינה קנויה למלוה ובידו לאוכלה
ולמוכרה ונמאלת אותה שלוחה מוקפת
על פירות שבזק חו פנויה ללוות
עליה וכשלוה כל אחת ואחת ליה בהיתר
דהא חלו ליה סאה אחת ואכלה ואכל
גם הראשונה הואיל כשלוה בהיתר
לוי ישלם חטין הכא נמי כשלוה בהיתר
לוה כל סאה וסאה שהרי זו עומדת:
לויין. ככרות סתם בלא קצינת דמים
שלא החמירו לדקדק באיסור סאה
בסאה כל כך: בני חבורה. הולכין
בדרך או יושבין צבית אחד איש
לסעודת עממו: **המקפידים** זה על
זה. שאין מוחלין על דבר מועט
ומקפידין בללוות זה את זה צמדה
במשקל ובמנין: **עוברין**. צמזמות
וימים טובים: **משום לויין ופורעים**.
דמנן במסכת שבת (דף קמט.) ובלבד
שלא יאמר לו הלויני והתם מפרש
טעמא שמא יתמוז: ואריך. ושפיר
דמי דמתנה בעלמא הוא ולא רבית.
אריך טוב ודומה לו בספר עזרא
(ד) וערות מלכא לא אריך לנא למחוי
ופירושו גנות המתן לא אריך לנו לראות:
להטעימן. שידעו כמה מנעטער ומילר
הנמונו ויבינו כמה עונשו גדול:
למסר. להרגיל שיחמוד לנס השכר:
מתני' נכש עמי. היום ואני אנכש
עמך למחר: **נכוש**. שקלי"ר בע"ז:
עזר. חפור: **אכל לא יאמר לו**
נכש עמי היום ואעזור עמך לומר
פלוגי. פעמים שזו קשה מווי אף אגר
נטר ליה בשכר שממתין לו על שער
פעולתו עד איתו זמן הוא מקבל
עליו מלאכה שהיא קשה מווי:
כל

(א) [לעיל מד' מו.], (ב) שבת
קמ"א; (ג) [ל' שמעט
יע"ז], (ד) שבת קמ"א;
(ה) ג"ז שם; (ו) ל' מוקפת,
(ז) עין במהש"ל, (ח) [פ"ג
דב"ה ע"ש].

לעוי רש"י
שרקלי"ר. לבגש.

מוסף רש"י
לא יאמר כ"י ואני אתן
לך לגורן. שמא יוקרו ויבא
לידי רבית (לעיל מו.). עד
שיבא בני או עד
שאמצא מפתח. אלא
שכדו נקטן למלוה ויכשמו
הוקרו, דרבית סאה בנאה
דכנן וכ"י ה"י גוה לא
גזר (שם). המקפידים זה
על זה. שאין מוחלים
ומותרין זה לזה (שם)
קמט.). ומשום לויין
ופורעין ב"ש. דמזר
כהו רבנן שמא יתמוז (שם).
מותר לו לאדם להלוות.
מלוה בניו ובני ביתו.
המותרים על שלהם, דכיון
דהכל משלו אין כאן רבית,
כדי להטעימן טעם
רבית. שידעו כמה קשה
(שם קמט.).

כ"י אכל כשאר לקחת כ"י גם אני אטול כ"י מנאה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין ומתן ואני נמי שרי
צ"י האזי גוונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינים וכן מש"כ זה צמדה ובמשקל
אסור ועוד מפרש בה"ג איסור מנין צענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אלא רועה הרגיל וכו' ברייתא בס"פ אין לדין (ב"ב כט.) עד ואמר
תן לי עשרים צילים ועשרים אגוזים שכן דרך צעה"ב להיות מונה בתוך ציתו עשרה אפרסקין כ"י רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום
מנין רש"י אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מיניה שיתין והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה
מלי להו מנאה ונראה דהטעם כיון שצ"ל לדקדק בצמזום החשבון אסור שאין זה כדרך צעה"ב כי אין רגיל לדקדק בצמזום החשבונות
כעין זה וחומר גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק"י אגוזים בפרטה או אסור דלי חשבון של ק"י לא שייך לצמזום דמים אין נראה
שיהא אסור וסכום מקח פי' בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה צדנקי לא לימא ליה מלא לי צדינר ונראה
שלא פי' כן בשביל שיהא מותר אס לקח הימנו שוה דינר צידה לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לצמזום צמזויה הדינר
דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפי' כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יתור לאסור שמוכר סכום המקח שלוקח עכשיו ו"ר"ח גרס במסכת
צ"ל סכום מקח במילתיה דת"ק סכום מנין במילתיה דרשב"א אכל צמזומא"ה כתוב כמו בה"ג אכל בספר שלנו כתוב סכום מדה במילתיה
דת"ק סכום מקח במילתיה דרשב"א ואין נראה דלפי גרסא זו לא מצינו איסור מנין לא במשנה ולא בברייתא וא"כ מנ"ל לשמואל איסור
מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאיסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לויין ופורעין ב"ש. אסור לומר לחצירו לשון הלואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רואים
לומר כן לשון שאלה משמע דהדר בעיניה ומחשב צלצו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיקוח להחזיר מיד וי"מ
די"ט לא קאי אלא ללויין ופורעין אכל עוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל ואי אפשר לומר כן דבפרק שואל (שבת דף קמט.)
מייתי אין התם לענין שבת: **ובדברי** ה"ל אף משום רבית. דוקא במקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדאמרינן בני חבורה המקפידים
אכל שאין מקפידים שרי אע"ג דבמתני' איירי בסתם בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתמיהו ושוה יותר אלא משום
שכר הלואה ורובן שרו אפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ונותנין שלא בתורת רבית ואפי' לא מחלי איכא לומר דטעמא דרבין שרו
לפי שלא החמירו באיסור סאה בנאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפי' בקוטרס לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקט
שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט בסתם בני אדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין
צ"י"ט כמנהגם בחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין
ליזכר אע"פ שפי' לעיל דאפילו ציד אסור לשקול בשכר בני חבורה המקפידים ובמסכת צ"ה (דף כח.) שרי לעבד שאינו אומן התם לא
הוי כסתם בני אדם החשובין במקפידים דאין טעם מקפיד אלא הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתניין
דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שבת דף קמט.) וכן אשה שואלת מחצירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה
הלויני ופרכינן בגמרא שצבת הוא לאסור ה"א צבול שפיר דמי לימא מתניין דלא כהלל ומאי קושיא ה"א בסתם בני אדם דלא קפדי
והלל לא אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי אהרדי. נראה דוקא דבר מועט שיודע צלצו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת דוקא צ"ח:
ערב